

פרשת ויחי

שיכל את ידיו להראות חשיבות התורה קודם הקמח (מח, כ)

שיכל את ידיו להראות חשיבות התורה קודם הקמח

ובתרגום יונתן בן עוזיאל... **יברכון בית ישראל, ית ונורא ביומא דמהולתא** למימר וכו'

וכבר נכתבו חידושים רבים לפרש קשר ענין ברכה זו ליום המילה. ואף אני אענה חלקי עמהם בס"ד דנות התורה.

ונקדים בשאלת הנועם אלימלך זיע"א **שיכל את ידיו כי מנשה הבכור**. מה נתינת טעם הוא שיכל ידיו כי מנשה הבכור הרי דייקא משום הכי הוא הסיבה שלא ישכל ידיו? ומתרץ שכדאי שלא יבייש את מנשה עשה בחכמה ששיכל ידיו שכך לא יראה מנשה.

ואפשר להוסיף בטעם נוסף דהנה אמרו חז"ל **המקדש את האשה ואומר על מנת שאני צדיק גמור שהאשה מקודשת שמא הרהר תשובה בליבו**. ולכאורה נשאלת השאלה, הרי קידושים הם דאורייתא, ואיך אפשר לומר מקודשת על ספק של שמא הרהר תשובה בליבו?

וראיתי פירוש שהטעם שזה מועיל כי בהיות האשה הרוצה שילדיה יהיו יראי ה' העובדים לשם ה' ומכיון שכך רוצה היא בבעל צדיק גמור, ומשכך מסתבר ונאמנים דבריו של המקדש שכבעל רוצה להיטיב עמה וכשהוא מבין לצרכיה שבאמת ובתמים שזה חשוב לב, באותו רגע הרהר תשובה בליבו ולכן הקידושין קידושי אמת.

כשמתדיינים בדיון של אם אין קמח אין תורה לאם אין תורה אין קמח, נשאלת השאלה מה קודם למה, מה באמת יותר קודם למה, התשובה ברורה גם אם הפועל היוצא של מציאות החיים שאי אפשר בלי קמח, **עדיין ברור שהערך העליון הוא תורה** ומשכך ברור עוד יותר שאם אין תורה אין שום ערך וזכות לחיי קמח ואז גם כשאני נאלץ לעסוק בקמח מכורח המציאות הרי שכוונת המעשים מובילה שהמטרה הסופית הערכית הוא התורה.

לפי זה אפשר שזה היה כוונת יעקב בכך ששיכל את ידיו בדווקא, כי מנשה מרמז על חיי הקמח ואפרים על חיי תורה, ורמז לכך שאמנם בלי קמח אין תורה ומשום כך ההכרח לא יגונה ולכן השאיר את מנשה בימינו, כי אם אין קמח אין תורה ובכל זאת שיכל את ידיו לשים יד ימינו על אפרים לומר שעיקר העיקרים הוא התורה שאם אין תורה אין קמח וזה צריך להיות משאת חיו של כל יהודי.

הוא מה שאמר התרגום יונתן בך יברך ביומא דמהולתא שבאותו היום והרך הנימול נכנס לחיי האידישקייט ומברכים אותו כשם שנכנס לברית כן יכנס ראשונה לתורה ולחופה ולמעשים טובים. וזה אומרים בך יברך דייקא ביומא דמהולתא ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה שה'יכנס לתורה 'יהיה באותו כוונה כאפרים קודם ואח"כ כמנשה, שרק אחר שנשקיע עצמנו הדק היטב היטב בתורה נגיע לחופה ולמעשים טובים.

פרשת ויחי